

Effektiviseringspotential för Sandvikens kommun

Inledning

Kostnaderna för de kommunala kärnverksamheterna skiljer sig åt mycket mellan kommunerna. Det finns heller inget statistiskt samband mellan kostnader och resultat.

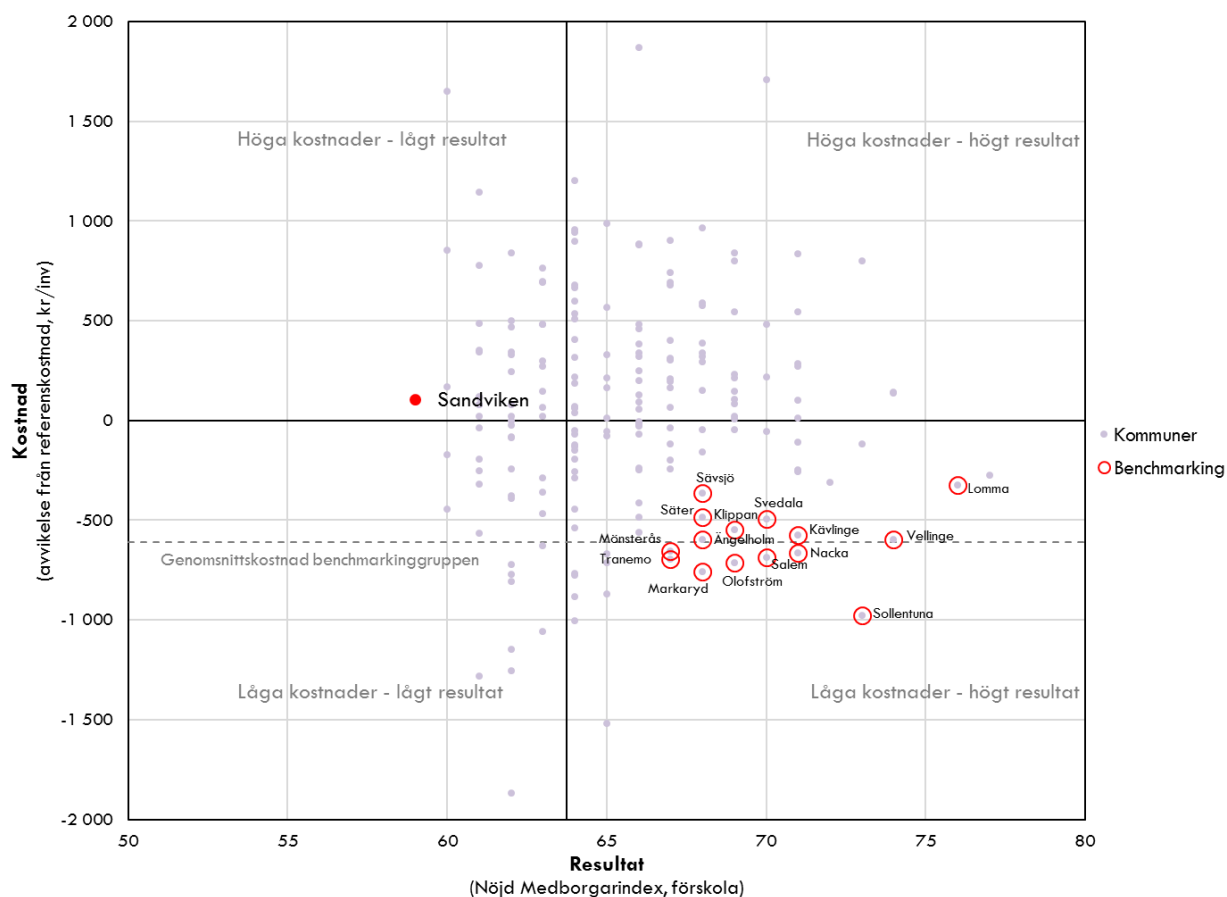
För att undersöka vilken teoretisk potential till effektiviseringar och besparingar som finns, jämförs här hur mycket som skulle kunna sparas om Sandvikens kommun bedrev sina verksamheter till samma kostnad som de bäst presterande kommunerna. De bäst presterande kommunerna inom varje område utgör här en *benchmarkinggrupp*, som förmår leverera höga resultat till låga kostnader.

För att inte kommunernas skiftande förutsättningar ska spela in, har både måtten för kostnader och resultat rensats för strukturella skillnader, så långt som möjligt. Sandvikens resultat är alltså jämförbart med alla övriga kommuner.

Här studeras de sex största områden förskola, grundskola, gymnasium, äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt stöd och service till funktionshindrade, vilka tillsammans utgör omkring tre fjärdedelar av den totala kommunala verksamheten.

Kostnads- och resultatjämförelse för förskolan

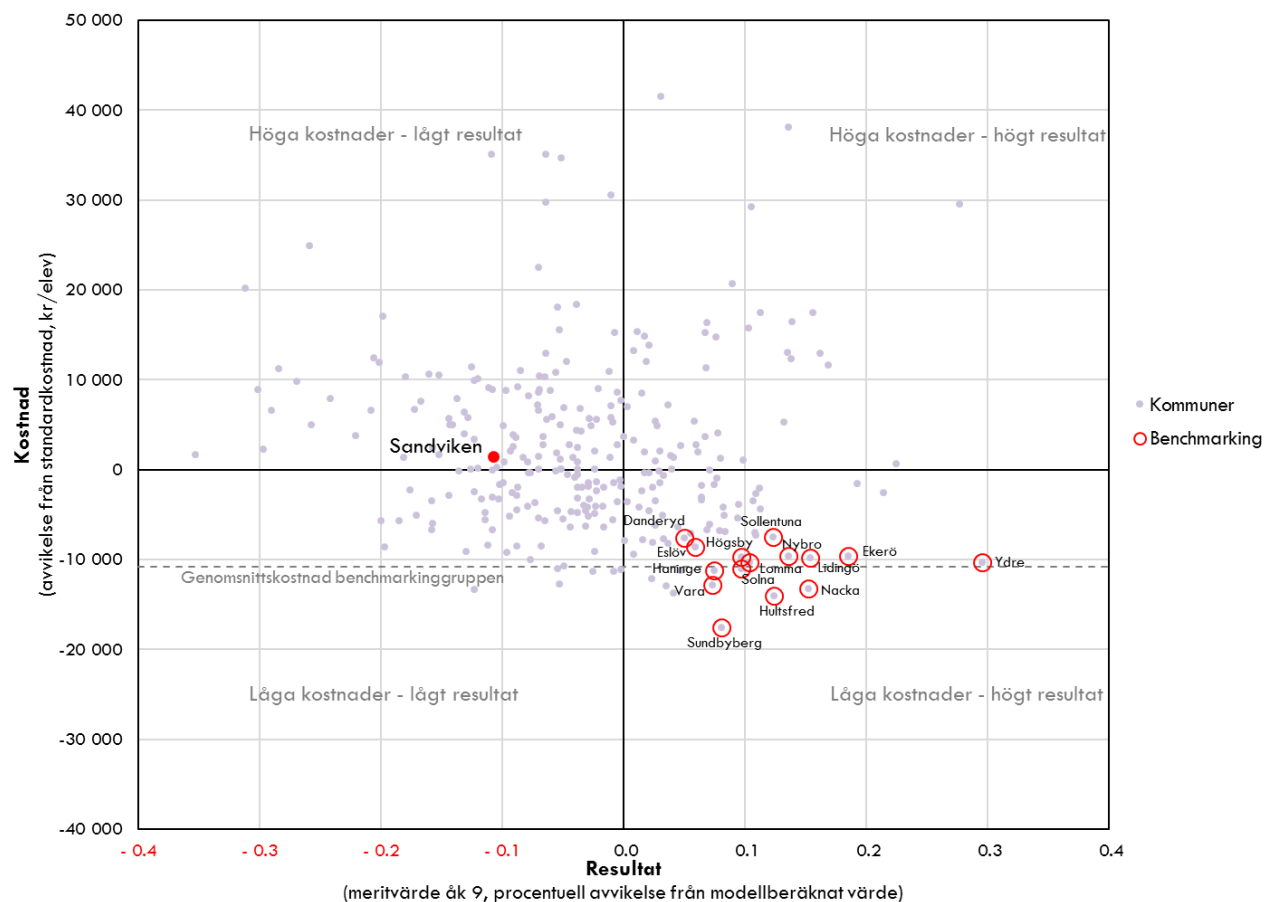
Besparingspotential på **28 miljoner kr**, motsvarande omkring 13 procent.

Förskoleverksamheten i Sandvikens kommun bedrivs till en något högre kostnader än förväntat, men ger även lägre resultat än i genomsnitt. Om kostnaden skulle sänkas till genomsnittsnivån för benchmarkinggruppen, skulle det innebära en besparing på **28 miljoner kr**, motsvarande omkring 13 procent.

Kostnads- och resultatjämförelse för grundskolan

Besparingspotential på drygt **48 miljoner kr**, motsvarande 13 procent.

Kostnaden för grundskolan i Sandviken är något högre än vad som förväntas utifrån kommunens struktur och resultaten i årskurs 9 är också lägre utifrån förutsättningarna. Skulle kostnaden sänkas för att nå genomsnittsnivån för benchmarkinggruppen, innebär detta en potentiell besparing på drygt **48 miljoner kr**, vilket motsvarar 13 procent.

Kostnads- och resultatjämförelse för gymnasiet

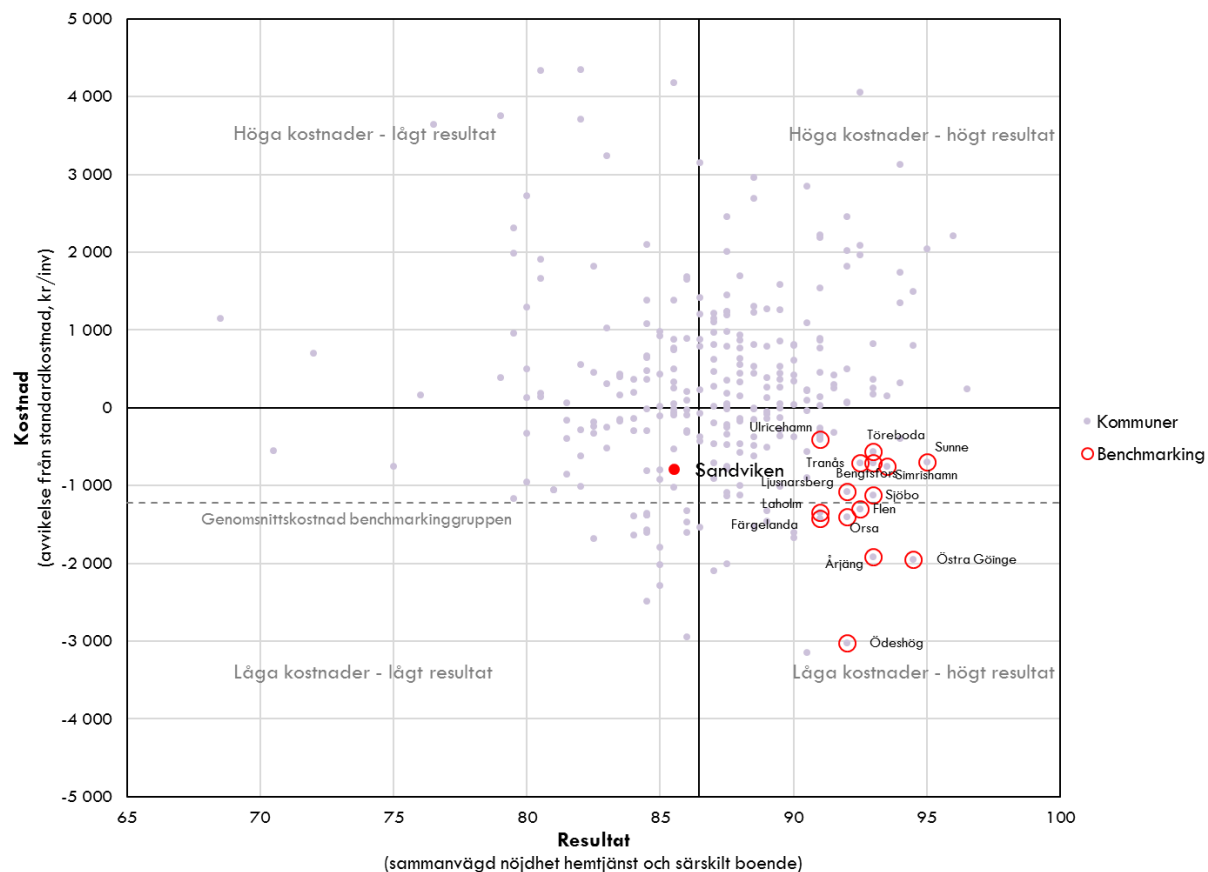
Besparingspotential på nära **42 miljoner kr**, motsvarande omkring **22 procent**.

Resultaten för gymnasieskolan i Sandviken, mätt som betygspoäng efter avslutad utbildning, ligger högre än vad som förväntas nivå utifrån kommunens struktur. Kostnaden är också högre givet förutsättningarna. Skulle kostnaden sänkas till benchmarkinggruppens genomsnittsnivå, skulle detta motsvara en potentiell besparing på **42 miljoner kr**, eller **22 procent**.

Besparingspotential på **26 miljoner kr**, motsvarande **6 procent**.

Kostnads- och resultatjämförelse för äldreomsorgen

Sandvikens kommuns äldreomsorg bedrivs till en betydligt lägre kostnad än vad strukturen motiverar men ger även ett något lägre resultat än genomsnittet, mätt som brukarnas totala nöjdhets. En sänkning av kostnaderna till benchmarkinggruppens nivå skulle innebära en ekonomisk besparing på **26 miljoner kr**, motsvarande **6 procent**.

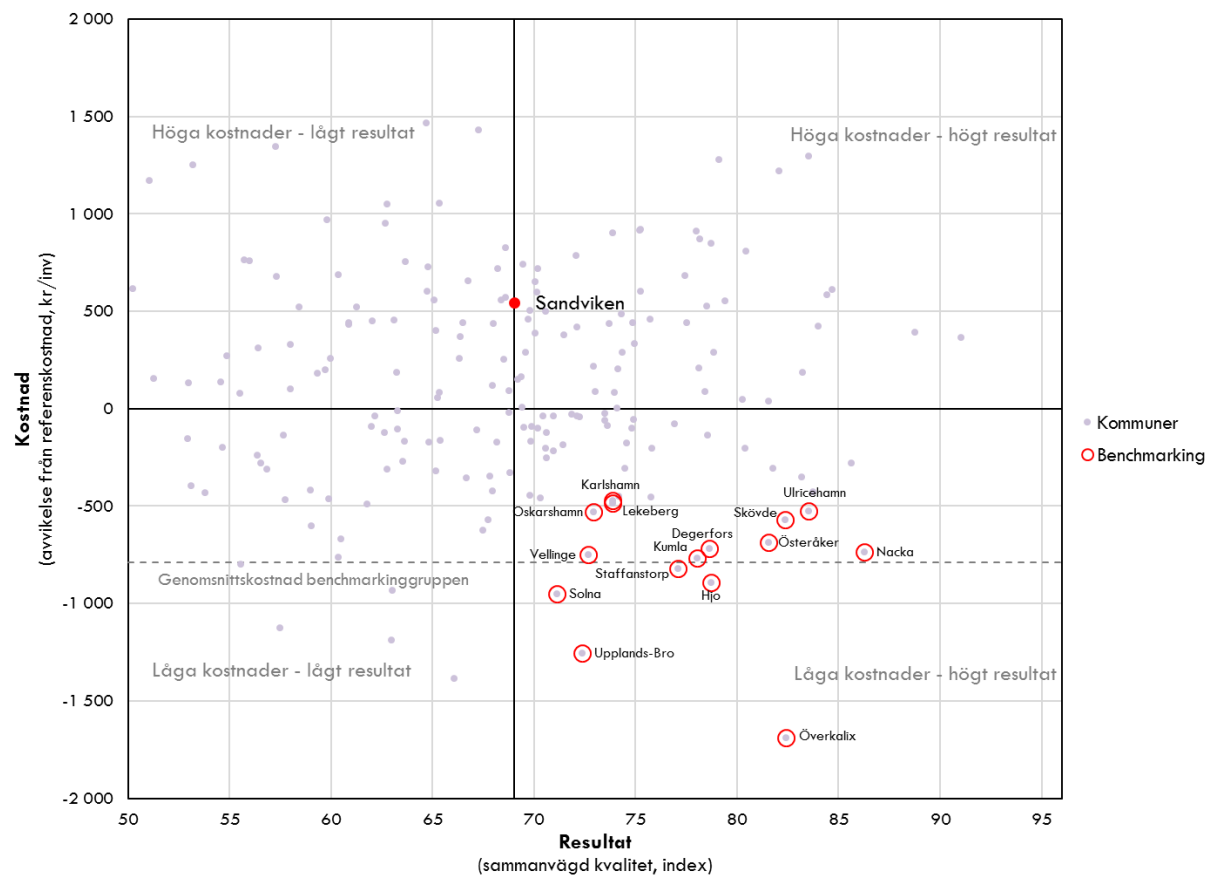
Individ- och familjeomsorg (IFO)

Besparingspotential
på **52 miljoner kr**,
motsvarande omkring
28 procent.

Kostnaden för individ- och familjeomsorgen i Sandviken ligger över vad som förväntas utifrån kommunens struktur. Det finns inget dataunderlag för kvaliteten i kommunens IFO-verksamhet. Sandviken har därför i diagrammet placerats på genomsnittsnivån för samtliga kommuner.

Skulle kostnaderna sänkas till benchmarkinggruppens medelnivå, skulle denna effektivisering innebära en besparing på **52 miljoner kr**, vilket motsvarar omkring 28 procent.

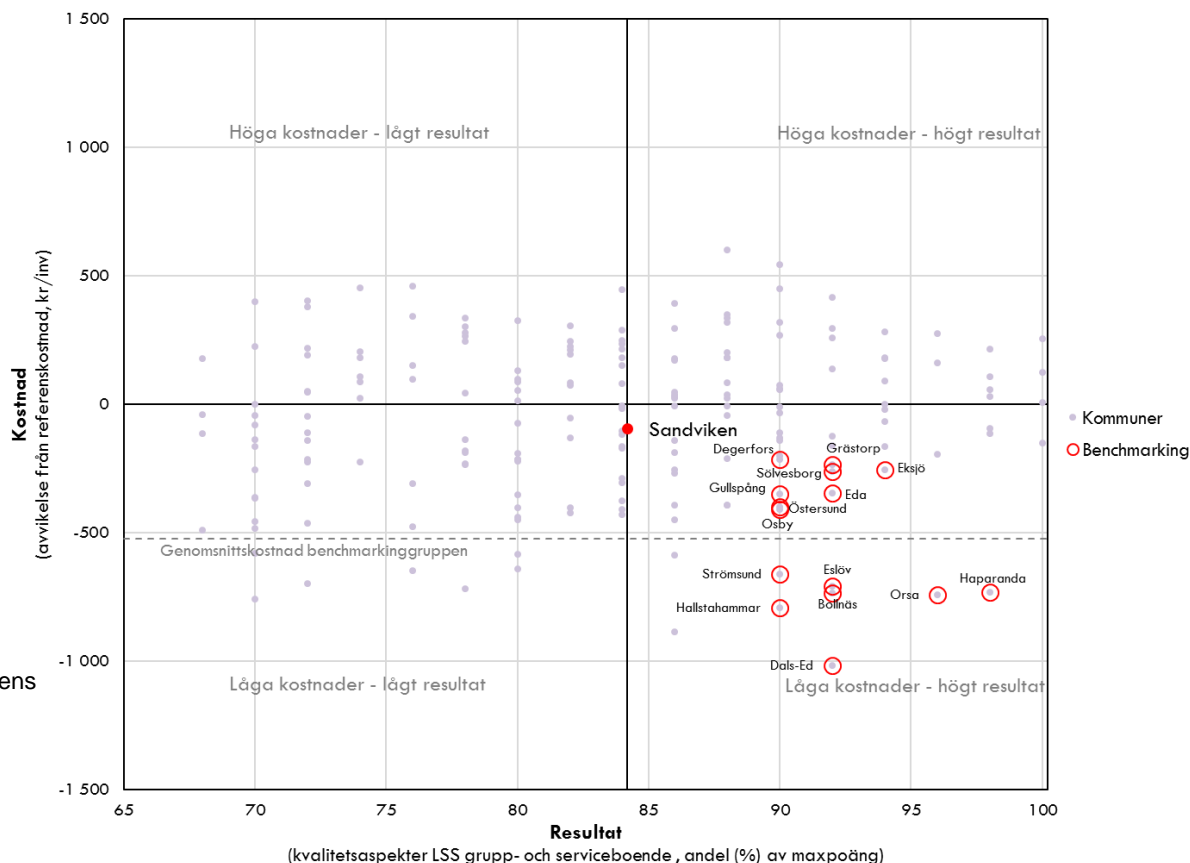
Kostnads- och resultatjämförelse för IFO

Stöd och service till funktionshindrade (LSS)

Kostnads- och resultatjämförelse för LSS

Besparingspotential på nära **17 miljoner kr**, motsvarande 10 procent.

Verksamheten för stöd och service till funktionshindrade i Sandviken kostar något mindre än förväntat givet kommunens struktur. Det finns inget dataunderlag för kvaliteten, mätt utifrån samlade kvalitetsaspekter för LSS grupp- och serviceboenden, för Sandviken. I diagrammet ovan har kommunen därför placerats på genomsnittsnivån. En sänkning av kostnaderna till benchmarkinggruppens genomsnittliga nivå skulle innebära en besparing på **17 miljoner kr**, motsvarande 10 procent.

Sammanfattning

Om kostnaderna i Sandviken skulle sänkas till genomsnittsnivån för de kommuner som presterar bäst resultat till lägst kostnad, skulle detta innebära en besparing på **213 miljoner kr**. Detta motsvarar en effektivisering på 14 procent.

Denna besparing skulle motsvara en skattesänkning om 3,36 kr, från nuvarande 33,12 till 29,76 kr.

Verksamheterna i kommunen skulle även kunna utvecklas för motsvarande summa.

Sammantaget motsvarar det till exempel grundskoleverksamhet för ytterligare 2 500 elever, förskola för 3 900 barn eller särskilt boende för 260 personer inom äldreomsorgen.

Effektiviseringspotential för Sandviken kommun

Verksamhetsområde	Effektiviseringspotential, mkr	Procent
Förskola	28	13%
Grundskola	48	13%
Gymnasium	42	22%
Äldreomsorg	26	6%
IFO	52	28%
LSS	17	10%
Totalt	213	14%

Framgångsfaktorer

Det finns inga heltäckande svar på varför vissa kommuner lyckas bättre än andra med sin verksamhet, men några faktorer som brukar lyftas fram är bland annat:

- Tydliga politiska mål, med tydliga regelverk, ansvarsfördelning och budgetdisciplin
- Analys, jämförelser och systematisk uppföljning av ekonomi och verksamhet
- Engagerade och delaktiga medarbetare med god arbetsmiljö
- Flexibla arbetssätt och öppenhet mot ny teknik och nya metoder
- Ett sektorsövergripande perspektiv samt samverkan mellan enheter, kommuner och myndigheter

Entreprenader Sandvikens kommun

	Barnomsorg	Utbildning	Äldre och funktionshindrade
Sandvikens kommun	1,6%	11,4%	2,1%
Gävleborgs län	5,5%	12,2%	7,1%
Sverige	12,6%	12,4%	15,4%

Andelen av den kommunala verksamheten som köps in från privata företag i förhållande till den totala kostnaden för kommunens verksamhet. Källa: SCB 2015

Metodbeskrivning

Beräkningarna har genomförts i två steg. Först fastställs en målbild i form av en benchmarkinggrupp av de kommuner som kan anses utgöra föredömen i termer av hög kvalitet och låga kostnader. Sammansättningen av grupperna varierar mellan de olika verksamhetsområdena. Urvalet görs genom att först fastställa en lägstanivå för att anses hålla god kvalitet i verksamheten, utifrån mått som t.ex. betygspoäng, brukarbedömningar eller sammanvägda kvalitetsindex. Bland de kommuner som uppnår denna höga kvalitet väljs sedan de femton kommunerna med lägst kostnader ut. Dessa kommuner utgör sedan benchmarkinggrupperna inom respektive verksamhetsområde.

Därefter analyseras vad det skulle innebära om Sandvikens kommun inom respektive verksamhetsområde skulle bedriva sin verksamhet till samma låga kostnad som genomsnittsnivån för benchmarkinggruppen.

För att ta hänsyn till kommunernas skiftande förutsättningar, används i de flesta fall kostnads- och resultatmått som är rensade för strukturella faktorer. Detta görs genom att analysen utgår från de faktiska utfallens avvikelse från referensvärden eller modellberäknade värden. Höga resultat eller låga kostnader anses med andra ord uppnås om man presterar bättre än vad som förväntas utifrån kommunens struktur.

Uppgifterna avser i de flesta fall år 2016. För något enstaka mått fanns endast resultat för år 2015 tillgängligt.

För en närmare beskrivning av metoden hänvisas till rapporten "Produktivitetspotential för kommunal sektor" (Svenskt Näringsliv, januari 2017)